

KOMPARACIJA ZAKONSKE REGULATIVE U ORGANSKOJ POLJOPRIVREDI - SRBIJA I EU

COMPARISON OF LEGISLATIVE LAW IN ORGANIC AGRICULTURE - SERBIA AND EU

Katarina Đurić³⁰⁴
Radivoj Prodanović³⁰⁵
Miralem Nuhanović³⁰⁶

DOI: <https://doi.org/10.31410/EMAN.2018.795>

Sadržaj: Zakonska regulativa je jedan od faktora koji podstiče razvoj organske poljoprivrede. Cilj rada je da se ukaže na njen značaj u razvoju organske proizvodnje, kao i da se izvrši komparacija zakona i pravilnika Srbije sa onima iz EU, a u svrhu identifikacije neophodnih propusta i predloga za korekciju. EU je donela i primenjuje odgovarajuću zakonsku regulativu i pravilnike, te je najefektnije da se na istoj zasniva i naša regulativa iz organske proizvodnje, što i jeste slučaj. Eventualno donošenje novog Zakona o organskoj proizvodnji treba da odražava u najvećoj meri odredbe zakonske regulative u EU.

Gljučne reči: zakonska regulativa, organska poljoprivreda, Srbija, Evropska unija.

Abstract: Legislation is one of the factors that encourages the development of organic agriculture. The aim of the paper is to point out its significance in the development of organic production, as well as to compare the laws and regulations of Serbia with those from the EU, in order to identify the necessary omissions and proposals for correction. The EU has adopted and applied the relevant legislation and regulations, and it is most effective to base our organic production regulations on the same, as is the case. Eventually, the adoption of the new lex on organic production should reflect to a large extent the provisions of the legislation in the EU.

Key words: legal legislation, organic farming, Serbia, European Union.

1. UVOD

Organska poljoprivreda u zemljama Evropske unije započinje svoj razvoj 70-ih godina XX veka. Javlja se kao reakcija na negativne efekte konvencionalne poljoprivrede, u kojoj intenzivna upotreba pesticida, mineralnih đubriva i dr. dovodi do degradacije zemljišnih i vodnih resursa. Osim degradacije resursa neophodnih za opstanak čovečanstva, konvencionalna poljoprivreda je ispoljila negativan uticaj na biodiverzitet.

U zemljama Evropske unije organska poljoprivredna proizvodnja širi se veoma brzo, između ostalog, zahvaljujući adekvatnoj institucionalnoj podršci, kao i sistemu subvencionisanja, koji favorizuje proizvodnju kvalitetnih i zdravstveno bezbednih proizvoda uz očuvanje prirodnih resursa.

³⁰⁴ Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Trg Dositeja Obradovića 8, 21 000 Novi Sad, Srbija

³⁰⁵ Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu, Cvećarska 2, 21 000 Novi Sad, Srbija

³⁰⁶ Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu, Cvećarska 2, 21 000 Novi Sad, Srbija

I pored relativno povoljnih uslova za njen razvoj, organska poljoprivreda u Republici Srbiji zastupljena je na svega 9.547 ha. S obzirom da Republika Srbija teži da postane članica Evropske unije, Zajednička agrarna politika imaće uticaj na nacionalnu agrarnu politiku, koja će pretrpeti značajne promene u procesu harmonizacije. Uticaj agrarne politike Evropske unije biće ostvaren i na području zakonske regulative i institucija koje se bave pitanjima organske proizvodnje i predstavljaju jedan od preduslova za njen dalji razvoj.

2. REGULATIVA EVROPSKE UNIJE U OBLASTI ORGANSKE POLJOPRIVREDE

Regulativa Evropske unije o organskoj poljoprivredi usvojena 1991. godine predstavlja važan pokretač razvoja organskog poljoprivrednog sektora u zemljama Evropske unije. Regulativom je definisana organska poljoprivreda kroz proizvodna pravila i zaštitu potrošača. Ovom regulativom Savet je kreirao sistem u Uniji koji detaljno navodi zahteve za poljoprivredne i prehrambene proizvode, pozivajući se na proizvodne metode, koje se koriste u organskoj poljoprivredi. Odredbe Saveta prepoznaju organsku proizvodnju u strategiji ekoloških integracija i održivog razvoja u okviru Zajedničke agrarne politike. Integralni princip podrazumeva da proizvođači koji rade za dobrobit životne sredine izvan referentnog nivoa dobre poljoprivredne prakse treba da dobiju adekvatnu nadoknadu. Određene metode poljoprivredne proizvodnje, kao što su organska poljoprivreda, integralna proizvodnja, tradicionalna poljoprivreda i uobičajena lokalna proizvodnja, pružaju kombinaciju pozitivnih ekoloških, socijalnih i ekonomskih efekata.

Sadašnji zakon o organskoj poljoprivredi donet je 2009. godine. Zakon opisuje osnovne principe organske poljoprivredne i definiše zahteve o organskim proizvodima. Takođe, Zakon pruža pravnu definiciju organske poljoprivredne i formuliše određene ciljeve u vezi sa zaštitom životne sredine, očuvanju prirodnih resursa, uključujući i biodivezitet, primenu standarda

Prof. Dr Katarina Đurić rođena je 16.05.1977. godine u Sremskoj Mitrovici, Republika Srbija.

Diplomirala je agroekonomiju na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu 2001. godine sa prosečnom ocenom

9,57. Postdiplomske studije završila je na Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu 2004. godine. Doktorsku disertaciju odbranila je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu 2008. godine.

U zvanje asistent izabrana je na Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu 2004. godine, u zvanje docenta 2009. godine, a u zvanje vanredni profesor 2016. godine.

Zadužena je za predmete Ekonomika poljoprivrede, Agrarna politika, Ruralni razvoj, Agrarna politika Evropske unije, Regulative u poljoprivredi Evropske unije i dr.

U svom naučnom istraživanju autor je i koautor na više od 50 naučnih radova i poglavlja u monografijama iz oblasti ekonomike poljoprivrede, agrarne politike, agrarne ekonomije, poljoprivrednog savetodavstva. Autor je jednog praktikuma i koautor dva udžbenika. Član je uređivačkog odbora časopisa Agroekonomika i recenzent u više vodećih časopisa nacionalnog značaja. Učesnik je na domaćim i međunarodnim naučnim skupovima i konferencijama. Do sada je bila angažovana na pet projekata Ministarstva nauke Republike Srbije, Pokrajinskog sekretarijata za nauku i tehnološki razvoj, kao i na više međunarodnih projekata. Rukovodilac je projekta finansiranog od strane Jean Monnet fondacije Evropske unije pod nazivom „Regulative u poljoprivredi Evropske unije“.

Član je Društva agrarnih ekonomista Srbije i Naučnog društva agrarnih ekonomista Balkana.

dobrobiti domaćih životinja i metode proizvodnje zasnovane na prirodnim procesima. Osim toga, Zakon definiše zahteve za kontrolom, sertifikacijom i označavanjem organskih proizvoda. Iste godine, zakonodavni okvir dopunjen je pravilima o akvakulturi (Uredba 710/2009) i regulativama o proizvodnji vina (Uredba 203/2012). Tokom 2012. godine usvojena su pravila u oblasti trgovine sa trećim zemljama (Uredba 508/2012), a godinu dana kasnije doneta je i regulativa u vezi kontrole u organskoj proizvodnji (Uredba 393/2013) [1].

Zakon je definisano organsku proizvodnju, kao opšti sistem upravljanja farmama i proizvodnjom hrane koja podstiče visok nivo biodiverziteta, očuvanje prirodnih resursa, primenu standarda o dobrobiti životinja i postupaka za proizvodnju u skladu sa željama potrošača zainteresovanih za proizvode, koji su proizvedeni korišćenjem prirodnih supstanci i procesa. Metode organske proizvodnje imaju dvostruku društvenu ulogu, u okviru koje se sa jedne strane odgovara na zahtev potrošača za organskim proizvodima, a sa druge strane doprinosi zaštiti životne sredine i životinja, kao i ruralnom razvoju. Održiva eksploatacija zemljišta, isključivanje iz upotrebe GMO proizvoda, upotreba preventivnih mera zaštite zdravlja biljaka životinja, ograničena upotreba mineralnih đubriva predstavljaju osnovne principe organske proizvodnje. Pored opštih principa organske proizvodnje, u Zakonu su navedeni specifični principi, koji se moraju ispoštovati tokom proizvodnje, prerade, skladištenja i distribucije organske hrane. U ovom sistemu proizvodnje, ograničava se upotreba aditiva na minimalnu meru, pakovanje organske hrane vrši se u materijale, koji su biorazgradivi, skladištenje treba da se obavlja sa pažnjom, kako ne bi došlo do mešanja organskih i konvencionalnih proizvoda, a poželjno je da se transport odvija što je moguće brže zbog veće kvarljivosti organskih proizvoda.

Zakon o organskoj proizvodnji Evropske unije rešava pitanja vezana za pravila organske proizvodnje. Pored toga, što Zakon nalaže upotrebu bioloških sredstava za zaštitu, minimalno đubrenje mineralnim đubrivima, ograničenje upotrebe azota, proizvođači moraju ispoštovati i propise u pogleda načina držanja, lečenja i ishrane, koji su vezani za dobrobit životinja. Postupak konverzije takođe je propisan u Zakonu. Proces konverzije počinje zaključivanjem ugovora između proizvođača i nadležne sertifikacione kuće.

Doc. Dr Radivoj

Prodanović je rođen 25.09.1977. godine u Zadru, Republika Hrvatska.

Diplomirao je agroekonomiju na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu 2001. godine sa prosečnom ocenom 8,67.

Master studije na Fakultetu za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu, smer Inženjerski menadžment u biotehnologiji, završio je 2010. godine.

Doktorske studije na Fakultetu za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu, smer Inženjerski menadžment u biotehnologiji, upisao je 2010. godine, a doktorsku disertaciju odbranio 2015. godine.

2008. godine biran je za saradnika u nastavi na Fakultetu za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu, gde zasniva i radni odnos.

Na istoimenom fakultetu izabran je za asistenta 2010. godine, za docenta 2015. godine. Zadužen je za predmete Agrarna ekonomija, Inženjerski menadžment u agrobiznisu, Inženjerski menadžment farme u održivoj proizvodnji, Agrarna politika i ruralni razvoj.

Kao autor ili koautor objavio je preko 40 naučnih i stručnih radova iz oblasti ekonomike proizvodnje i prerade hrane, marketinga i menadžmenta u agrobiznisu.

Do sada je bio angažovan na 3 stručna projekta Pokrajinskog sekretarijata za visoko obrazovanje i naučno istraživačku delatnost, kao i na 2 projekta koje je finansirao grad Novi Sad.

Služi se engleskim i nemačkim jezikom.

U periodu konverzije proizvodi se ne mogu prodavati kao organski. Na imanju koje je delimično pod organskom proizvodnjom, a delimično u procesu konverzije, neophodno je da se proizvodi proizvedeni u procesu konverzije i organski proizvodi odvoje. Odvojiti se moraju i životinje, a proizvođač je dužan da vodi odgovarajuću evidenciju, kojom dokazuje odvajanje organske proizvodnje od perioda konverzije.

Period konverzije za biljnu proizvodnju traje dve do tri godine, dok je za svaku vrstu stoke dužina trajanja perioda konverzije posebno propisana. Član 22. Zakona o organskoj proizvodnji Evropske unije predviđa tzv. elastičnost zakona, što znači da se dozvoljava davanje izuzetaka mimo pravila organske proizvodnje u određenom vremenskom periodu ukoliko su neophodni, kako bi se omogućilo pokretanje organske proizvodnje na gazdinstvu ili njeno održavanje. Takođe, predviđeni su i izuzeci u slučajevima kada je neophodan pristup semenu, vegetativnom materijalu ili životinjama potrebnim za proizvodnju. Pored propisanih principa organske proizvodnje, Zakonom su definisane i obaveze kontrolnih organizacija i kontrolora. Svaka kontrolna organizacija mora biti sertifikovana za obavljanje poslova kontrole u organskoj proizvodnji. Kontrolna stručna lica su u obavezi, ne samo da vrše kontrolu organske proizvodnje, već da, ukoliko su u mogućnosti, proizvođaču obezbede korisne savete za unapređenje proizvodnje. Zakonom se propisuju i pravila i način uvoza organskih proizvoda iz trećih zemalja. Pored toga, Zakon o organskoj poljoprivredi Evropske unije obavezuje zemlje članice da vode statističku evidenciju o organskoj proizvodnji.

Pravci razvoja organske poljoprivrede u zemljama Evropske unije definisani su u različitim strateškim dokumentima. Među njima, najvažniji su: Strategija Evropske unije za održivi razvoj, doneta 2001. godine, kao i Akcioni program u oblasti životne sredine iz 2002. godine. Strategija održivog razvoja Evropske unije je uticala na promenu Zajedničke agrarne politike, od sistema subvencionisanja, koji je bio vezan za količinu proizvoda prema sistemu u kome se subvencionišu proizvodnja, koja poštuje principe održivog razvoja. Proizvođači organskih proizvoda trenutno imaju podršku iz prvog i drugog stuba Zajedničke agrarne politike, kroz mere direktne podrške i mere cenovne zaštite. Organska poljoprivreda na području Evropske

MSc. Miralem

Nuhanović je rođen 03.02.1959. godine u Tuzli, Bosna i Hercegovina.

Diplomirao je ekonomiju na Ekonomskom fakultetu u Brčkom, Univerzitetu u Tuzli.

Master studije na Visokoj školi modernog biznisa iz Beograda završio je 2013. godine, smer Menadžment u uslužnom biznisu.

Doktorske studije na Fakultetu za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu, smer Inženjerski menadžment u biotehnologiji, upisao je 2013. godine.

Pronalazak rješenja za sanaciju budžetskog deficita i racionalisanje budžetske potrošnje, te kreiranje ambijenta za povećanje budžetskih prihoda je trenutna njegova preokupacija, budući da je na poziciji ministra finansija u Vladi Tuzlanskog kantona.

U svojoj radnoj karijeri bio je: Direktor Univerzalpromet d.d. Tuzla; Finansijski rukovodilac Univerzalpromet d.d. Tuzla; Rukovodilac komercijalnih poslova Univerzal-promet d.d. Tuzla; Služba za plan i analizu Univerzal-promet d.d. Tuzla.

Predjednik/član nadzornih odbora u slijedećim preduzećima: Tekstil Tuzla, Dita Tuzla, Higijena Tuzla, Vodovod Tuzla, Komunalac Tuzla, Bugojnopromet Bugojno. Predsjednik i član odbora za reviziju: Bosanac Orašje, UNIS Sarajevo, Metalotehna Tuzla.

Objavio je nekoliko radova kao autor i koautor iz oblasti menadžmenta i ekonomije u agrobiznisu.

Služi se engleskim jezikom.

unije u potpunosti je integrisana u politiku ruralnog razvoja, koja predstavlja drugi stub Zajedničke agrarne politike [2].

Evropskim akcionim planom za organsku poljoprivredu iz 2004. godine definisani su osnovni pravci aktivnosti u ovoj oblasti, usmereni na tri koloseka: jačanje svesti potrošača, odnosno razvoj tržišta organske hrane kroz unapređenje informisanja; podsticanje država članica na primenu mera ruralnog razvoja, odnosno jačanje javne podrške za podizanje nivoa efikasnosti organske poljoprivrede i jačanje standarda Unije u oblasti organske poljoprivrede, uvoza i inspekcije. U svakoj od navedenih oblasti definisani su pravci aktivnosti i prioriteti [3].

Evropska unija dodeljuje važnu ulogu organskoj proizvodnji u razvoju ruralnih područja. Prema uputstvima o organskoj proizvodnji iz *Codex alimentarius* koja su ustavnovile FAO i WTO, a koja predstavljaju temelj strategije organske proizvodnje u Evropskoj uniji, organska proizvodnja je kompletan proizvodni sistem upravljanja, koji promoviše i poboljšava zdravlje ekosistema uključujući i biodiverzitet i biološke cikluse. Pri tome, organski proizvodi u Evropskoj uniji moraju da sadrže najmanje 95% organskih sastojaka, a uvezeni organski proizvodi moraju biti u skladu sa standardima Evropske unije [4].

Uredba Evropske unije broj 1804/1999 pruža okvir za određivanje uslova života domaćih životinja u organskoj proizvodnji. Ovom uredbom definisana su pravila čijim se poštovanjem obezbeđuje postizanje dobrog zdravlja i dobrobit domaćih životinja. Pored toga, primenom ove uredbe obezbeđuje se i zdravstvena bezbednost hrane u organskim sistemima proizvodnje [5].

Uredbom 1804/1999 uređuju i pravila smeštaja i ishrane u okviru organskog uzgoja stoke u državama članicama Evropske unije. Sprovođenje zajedničkih standarda i pravila o organskoj stočarskoj proizvodnji predstavlja jedan od ključnih izazova u organskoj poljoprivredi Evropske unije s obzirom da se stočarska proizvodnja bitno razlikuje između pojedinih zemalja članica [6].

3. MESTO ORGANSKE POLJOPRIVREDE U RAZVOJNIM DOKUMENTIMA REPUBLIKE SRBIJE

Osnovna svrha zakonodavne regulative u oblasti organske poljoprivrede je zaštita zdravlja populacije i očuvanje biodiverziteta. Standardi i pravila zaštite životne sredine Evropske unije se primenjuju na prostoru zemalja članica. Prilagođavanje srpske privrede podrazumeva usaglašavanje sa politikom zaštite životne sredine Evropske unije, što bi trebalo da unapredi konkurentnost privrede Republike Srbije na evropskom i svetskom tržištu [7].

Prvi zakon kojim je bila regulisana organska proizvodnja u Republici Srbiji bio je Zakon o organskoj proizvodnji, usvojen 2000. godine. Pravilnik o metodama organske stočarske proizvodnje stupio je na snagu 2003. godine. Ovim pravilnikom propisane su metode organske stočarske proizvodnje, kojima se utvrđuje izbor, vrsta i rasa životinje, način uzgoja, ishrana i zdravstvena zaštita životinje, kao i postupak sa životinjama, koje su nabavljene sa drugih farmi. Pravilnik nalaže da se u organskoj proizvodnji koriste vitalne vrste i rase životinja koje su adaptirane na lokalne uslove odgajivanja i otporne na bolesti. Pored broja životinja po jedinici površine, pravilnikom je uređen način ishrane, smeštaj životinja, lečenje, transport i lišavanja života jedinki [8].

Tokom 2006. godine u Republici Srbiji usvojen je novi Zakon o organskoj poljoprivrednoj proizvodnji koji je definisan u skladu sa regulativama Evropske unije. Ovaj zakon je ukazivao

na izvore za podršku razvoja organske proizvodnje. Pravo na korišćenje tih izvora imali su registrovani organski proizvođači. S obzirom na to da su u Evropskoj uniji usvojeni novi pravni propisi, koji se odnose na organsku proizvodnju, javila se potreba za donošenjem novog zakonskog okvira i u Republici Srbiji. Rezultat ove inicijative bilo je usvajanje Zakona o organskoj proizvodnji maja 2010. godine. Ovaj zakon, čija je primena počela januara 2011. godine bio je u potpunosti pripreman u skladu sa novom uredbom Evropske unije u oblasti organske proizvodnje.

Od 2010. godine organska proizvodnja u Republici Srbiji regulisana je Zakonom o organskoj proizvodnji i Pravilnikom o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje iz 2011. godine. Takođe, usvojen je Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o korišćenju podsticaja za organsku proizvodnju [9]. Poslove kontrole i sertifikacije u oblasti organske poljoprivredne proizvodnje Ministarstvo poljoprivrede Republike Srbije poverava kontrolnim organizacijama i vrši nadzor nad njihovim radom [10].

Zakon o organskoj proizvodnji uređuje proizvodnju poljoprivrednih i drugih proizvoda, kao i metode organske proizvodnje, ciljeve i načela organske proizvodnje, kontrolu i sertifikaciju u organskoj proizvodnji, preradu, obeležavanje, skladištenje, prevoz, promet, uvoz i izvoz organskih proizvoda, kao i druga pitanja od značaja za organsku proizvodnju. Odredbe ovog zakona primenjuju se na proizvode koji potiču iz svih faza organske biljne i stočarske proizvodnje i to:

- Primarne poljoprivredne proizvode;
- Prerađene poljoprivredne proizvode koji se koriste kao hrana;
- Hranu za životinje;
- Seme, rasad i sadni materijal;
- Kvasce koji se koriste kao hrana i hrana za životinje.

U skladu sa novim zakonom, uspostavljen je nadležni organ za organsku proizvodnju pri Direkciji za nacionalne referentne laboratorije, u sastavu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije. Poslove iz svoje nadležnosti počeo je da obavlja u januaru 2011. godine [Službeni Glasnik Republike Srbije, br. 62/15].

Važan korak u razvoju organske poljoprivredne proizvodnje u Republici Srbiji ostvaren je kada je Evropska Komisija uvrstila domaću kontrolnu kuću Organic control system – OCS na listu priznatih ekvivalentnih kontrolnih tela čije su aktivnosti u postupku kontrole i sertifikacije organske proizvodnje ekvivalentne propisima Evropske unije. U praksi to znači da je omogućen direktan izvoz i plasman organskih proizvoda iz Republike Srbije na tržište Evropske unije bez dodatne dokumentacije i uvoznih dozvola. Na ovaj način, znatno je ubrzan i olakšan izvoz domaćih organskih proizvoda, unapređena je ekonomska efikasnost i povećana konkurentnost srpskih organskih proizvoda na tržištu zemalja Evropske unije.

4. ZAKLJUČAK

Nacionalni programi i strategije koje se bave poljoprivrednim i ruralnim razvojem i zaštitom životne sredine u Republici Srbiji samo su delimično prepoznali značaj organske proizvodnje. Iz tog razloga, potrebno je postojeće zakonske i razvojne dokumente usmeriti ka uspostavljanju povoljnijeg okruženja za razvoj organske proizvodnje i boljem poznavanju i prihvatanju ovog koncepta proizvodnje. Za ostvarivanje ovog cilja potrebno je, pored stabilnog institucionalnog i pravnog okvira, unaprediti saradnju organa državne uprave i lokalne samouprave, kao i svih relevantnih učesnika u sektoru organske proizvodnje. Postojeći Zakon o organskoj proizvodnji

Republike Srbije će verovatno pretrpeti još neke izmene i usaglašavanja za zakonskom regulativom u procesu približavanja Srbije Evropskoj uniji.

LITERATURA

- [1] Sanders, J. (2013) *Evaluation of the EU legislation on organic farming*. Braunschweig: Thunen Institute of Farm Economics, study report
- [2] Marz, U., Kalentić, M., Stefanović, E., Simić, I. (2013) *Organska poljoprivreda u Srbiji*. Nacionalno udruženje za razvoj organske proizvodnje „Serbia Organica“ , ISBN 978-86-87737-59-4
- [3] Todić, D., (2006) *Pravni okviri politike Evropske unije u oblasti organske poljoprivrede i životne sredine*. *Economisc of Agruculture*, Vol. 53, No 2, p. 425-440
- [4] Winter, C., Davis, S. (2006) *Organic Foods*. *Journal of Food Science*, Vol. 71, p. 117-124
- [5] Sundurum, A., Padel, S., Arsenos, G., Kuzniar, A, Henriksen, B., Walkenhorst, M, Vaarst, M. (2006) *Current and proposted EU legislation on organic livestock production, with focus on animal health, welfare and food safety*. *Journal Future perspective for animal health on organic farms*, p. 75-87
- [6] Roderick, S., Henriksen, B., Trujillo, R. G., Bestman, M., Walkenhorst, M. (2004) *The diversity of organic livestock systems in Europe*. *Animal Health and Welfare in Organic Agriculture*, p. 29-56
- [7] Maletić, R., Rakić, S., Sredojević, Z. (2005) *Mogućnost primene alternativnog načina poljoprivredne proizvodnje u Srbiji*. *Economics of Agriculture*, Vol. 52, No 3, p. 335-342
- [8] Katić, B., Cvijanović, D., Cicea, C. (2008) *Organic Production in Function of Environment Protection in Serbia – Condition and Regulations*. *Economics of Agriculture*, Vol. 56, No 3, p. 267-276
- [9] Službeni Glasnik Republike Srbije, br. 30/10, 48/11, 40/12, 30/10, 62/15
- [10] Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije - MPŠV (2014) *Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja Republike Srbije za period 2014 – 2024. godine*, Beograd